

Af rapportering og løsningsforslag fra arbejdsgruppen for lægedækning på Tunø og Endelave

Indledning

I Region Midtjylland er der på øerne Tunø og Endelave ikke en fast lægepraksis som har åbent for konsultation alle hverdage. Dette skyldes faktorer som logistik, rekrutteringsmuligheder og omfang af lægekonsultationer.

I dag er der lægebetjening to dage om ugen på Endelave, hvor Alles Lægehus leverer en vikarlæge, mens Tunø indtil juni 2019 fik lægebesøg ca. én dag om måneden¹.

På baggrund af de politiske udvalgs behandling af lægedækningen på Endelave og Tunø i januar 2019, godkendte Regionsrådet den 30. januar 2019, at der blev igangsat en borgerinddragende proces i arbejdet med at definere den fremtidige lægeløsning på Tunø og Endelave.

De nye lægeløsninger skal igangsættes pr. 1. maj 2020, hvor de nuværende aftaler udløber.

Efter udarbejdelsen og godkendelse af kommissoriet for arbejdet, blev der nedsat en arbejdsgruppe for hver ø, med repræsentation fra de respektive øer og kommuner, øernes nuværende læger, ø-sygeplejersker og repræsentanter fra administrationen i Region Midtjylland. Udgangspunktet er, at der skal findes en ensartet løsning for de to øer indenfor en fælles økonomiramme.

På det første møde, som blev afholdt som et fælles møde, vedtog deltagerne enstemmigt, at forsætte med at arbejde i et fælles forum.

På møderne blev der givet input og kommentarer fra deltagerne inklusiv vurderinger fra læge og ø-sygeplejersker. Derudover har administrationen bidraget med organisering og data.

Dato 24.09.2019

Peter Balleby Jensen

Tel. +45 2162 0195

pebaje@rm.dk

Side 1

---

¹ Lægedækningen på Tunø blev pr. 1. juni 2019 opjusteret til én dags tilstedeværelse om ugen i en prøveperiode.

Generelt om øerne

For begge øer gælder det, at der er lang transporttid med færgen og få afgang. Dette begrænser øboernes adgang til læge, specielt for de beboere hvis sygdomsforhold gør, at en lang færgetur ikke er hensigtsmæssig eller hvor der er behov for regelmæssige kontroller. Derudover besøges begge øer, specielt i sommerperioden, af et stort antal turister hvis eventuelle behov for lægehjælp det kan være hensigtsmæssigt at kunne løse på øen.

Faktuelle oplysninger om Endelave og Tunø

	Antal indbyggere	Størrelse (kvm)	Sejltid	Indbyggernes gns. alder	Andel indbyggere 75+ år	Andel polyfarmacipatienter
Endelave	160	13	60 min. til Snaptun	59,6 år	20,00%	23,10%
Tunø	110	3,5	55. min til Hou	57,8 år	27,30%	13,60%

På begge øer er der i samarbejde med kommunen etableret en ø-sygeplejeordning. På Tunø har der i en lang årrække været ø-sygeplejerske, mens løsningen på Endelave blev startet op i 2016 i forbindelse med, at den tidligere ø-læge stoppede. Ø-sygeplejerskerne er ansat af kommunen med tilskud fra regionen og løser opgaver i den kommunale hjemmepleje. Derudover samarbejder ø-sygeplejerskerne med lægetilbuddene på øerne og bistår med blandt andet prøvetagning, analyser og behandling af småskader. I denne funktion er der lavet aftaler om en lægelig bagvagt som ø-sygeplejerskerne kan kontakte. Ø-sygeplejerskerne er også til rådighed for det akutte beredskab og kan hele døgnet kaldes af AMK-vagtcentralen (1-1-2) ved hastende hændelser med alvorlig sygdom eller tilskadekomst. Sygeplejerskerne kan også kaldes af AMK ved mindre hastende hændelser.

Fælles for øerne er, at de har en højere andel af ældre beboere end den øvrige del af regionen. Derudover er der relativt få børn på øerne. Dette giver en særlig udfordring, da antallet af henvendelser og besøg er højest i den ældste del af befolkningen, hvor sygdomsforekomst også er hyppigst. Begge øer har også en højere andel af kronikere end i den øvrige del af regionen.

Øerne har ca. det samme antal turister på årsbasis. I juli måned vurderes det, at øerne besøges af omkring 20.000 turister, og der sker altså en mangedobling af antallet af personer på øen i perioden. Den registrerede lægeaktivitet er i sommerperioden også ca. 20 % højere, i forhold til resten af året. Der sker altså en stigning i aktiviteten, men denne er ikke forholds-mæssig med antallet af besøgende. Ø-sygeplejerskerne, der har døgnvagt hele året, oplever dog at der er en væsentlig øget aktivitet som følge af de mange turister. Derudover er der et behov for at aflaste ø-sygeplejerskerne og give mulighed for afholdelse af ferie. Om sommeren er der ligesom resten af året, også et behov for at dække det akutte præhospitale beredskab. Der har derfor på begge øer været en såkaldt sommerlæge i 8 uger hver sommer.

Grundlæggende er beboere på øer, hvor der ikke er etableret lægepraksis, sikret at de kan søge behandling hos enhver alment praktiserende læge eller klinik jf. bekendtgørelse om valg og skifte af alment praktiserende læge. Det betyder, at de for konsultationer, inklusiv telefon og

e-mail konsultationer, kan benytte en praksis på fastlandet selvom de ikke er tilmeldt denne som patient. Lægepraksis har jf. overenskomst om almen praksis mulighed for, at afregne et ekstra tillæg for behandling af en patient med status som øboer. Disse rettigheder sikrer dog ikke øboerne den samme kontinuitet og nærhed, som et fast lægetilbud på øen skaber.

Arbejdsgruppens input

I det følgende summeres de centrale temaer i arbejdsgruppens drøftelse og konklusioner.

Tryghed og kontinuitet

For begge øer er den tryghed som et fast lægetilbud skaber, afgørende for livet på en ø med få færgeafgange og lang sejltid. Ændringer og nedskæringer i lægetilbuddet er derfor ofte med til at skabe utryghed blandt især de ældre af øboerne. Der er derudover på begge øer et ønske om mest mulig kontinuitet i lægedækningen, så man som patient har mulighed for at henvende sig til den samme læge eller lægepraksis, og at det er en læge som kender patienterne, og kan opbygge et godt samarbejde med ø-sygeplejersken. Lægefagligt er det også vurderingen at denne løsning er det mest hensigtsmæssige, også for lægen som fagperson der får mulighed for at følge patienterne. For ø-samfundene er et lægetilbud også vigtigt, da det hjælper med at tiltrække tilflyttere og turister.

Behov

Region Midtjylland har udarbejdet analyse af lægetilbuddene på Endelave og Tunø baseret på beboernes registrerede brug af læge på øerne. Dette er suppleret med at kigge på antallet af lægelige kontaktydelser pr. indbygger, altså øboernes samlede registrerede brug af lægepraksis, inklusiv konsultationer i praksis på fastlandet. Ifølge den registrerede lægeaktivitet, er der en jævn aktivitet hen over året, inklusiv sommerperioden, med ca. 18 kontakter per uge. Sammenlignet med aktiviteten i lægepraksis på fastlandet, vurderer administrationen ud fra tallene, at behovet for at kunne tilgå læge på begge øer, kan imødekommes med én lægedag ugentligt. Når behovet for lægedækning skal vurderes, er der dog faktorer ud over den registrerede aktivitet, som også bør tages i betragtning.

Beboerne på Endelave udtrykker, at den nuværende lægeløsning er god, men de føler ikke den kan klemmes mere. Pendlerne på øen har også været glade for, at Alles Lægehuse har valgt at give et tilbud om konsultation om aftenen, selvom de ikke er forpligtet til dette jævnfør aftalen om lægetilbuddet på Endelave. Læge Lis Frederiksen, som har fungeret som fast læge på Endelave siden 2016, vurderer at de nuværende 12 timer er passende for at kunne nå lægeopgaverne på øen, da de ud over konsultationer og sygebesøg også inkluderer telefon og e-mail-konsultationer, attester samt andet administrativt arbejde i klinikken, hvor der ikke er ansat yderligere personale.

Beboere på Tunø og Odder Kommune, har udtrykt stor glæde over den nye løsning der blev igangsat 1. juni 2019 med 1 dags lægebetjening om ugen. Tidligere var der lægebetjening 1. gang om måneden. Læge Flemming Jensen, der er tidligere læge på Samsø og har betjent beboerne på Tunø i en lang årrække, vurderer at lægebetjeningen på Tunø fint kan nås indenfor én lægedag pr. uge.

Ø-sygeplejerske

Ø-sygeplejerskeordningerne er ikke en del af den lægeløsning der skal udbydes, men da de har en vigtig rolle med at skabe sammenhæng i sundhedstilbuddene på øen er de naturligt blevet diskuteret i arbejdsgruppen. Begge øer udtrykker stor tilfredshed med ø-sygeplejeordningen, og er glade for den tryghed og behandling som ø-sygeplejerskerne bidrager med. Der er derfor også bekymring for at ø-sygeplejerskerne, som har døgnvagt, skal blive yderligere belastet. Tunø og Endelave mener derfor ikke, at det er hensigtsmæssigt hvis der ikke kommer en sommerlæge til øen. Der er derfor et ønske om sommerlæge i, som minimum 4 uger, og gerne 6 uger. Da ø-sygeplejerskerne tilser patienter, når der ikke er læge til stede på øen, er der lavet aftaler med de nuværende leverandører af lægeydelser om en funktion som lægelig bagvagt for sygeplejersken, som kan kontaktes i dagtid.

Sommerlæge

Hvor de faste lægedage benyttes af ø-boerne, benyttes sommerlægeordningen primært af de mange turister på øen. For at aflaste ø-sygeplejersken og give mulighed for behandling af skader samt akut opstået sygdom hos turister, er der også fortsat et ønske om en såkaldt sommerlæge i et antal uger i sommerferie perioden. Som beskrevet tidligere, vurderes det at begge øer besøges af omtrent det samme antal turister hvert år. For mange turister er adgangen til læge et vigtigt element når der vælges feriested. Tilstedeværelsen af en sommerlæge er derfor vigtig. I arbejdsgrupperne står det dog klart, at den daglige lægedækning på øerne bør prioriteres højere end sommerlægetilstedeværelsen.

Når der er sommerlæge åbnes praksis for konsultationer i dagtid alle hverdage. Lægen har tidligere også fungeret som vagtlæge for øen. Denne opgave er blevet overtaget af lægevagten i Region Midtjylland. Lægevagten har fortsat mulighed for at kontakte sommerlægen hvis det vurderes, at en henvendelse ikke kan vente til dagtid. Sommerlægen overtager derudover ø-sygeplejerskens opgave med at supplere det akutte beredskab, og kan derfor kaldes af AMK vagtcentralen hele døgnnet. Dette giver dermed en aflastning af ø-sygeplejersken. Da formålet med sommerlæge er at dække turisternes behov for behandling, samt at aflaste ø-sygeplejerskerne, er behovet for sommerlæge ens på både Tunø og Endelave. Det er relativt omkostningstungt at ansætte en sommerlæge med døgnvagt, og det kræver også mulighed for overnatning. Der kan også blive udfordringer med at rekruttere til sommerlægeordningen. Alternativet er at ansætte afløsere for ø-sygeplejersken. Denne løsning blev anvendt på Tunø i sommeren 2019 og denne model kan også fungere. Omkostningerne er dog ikke væsentligt lavere.

Videokonsultationer

Der er i Region Midtjylland, i lighed med andre regioner, igangsat en afprøvning og implementering af brugbare telemedicinske løsninger, specielt videokonsultationer. Disse kan fungere som et supplerende lægetilbud, og vil potentielt kunne erstatte nogle typer konsultationer og sygebesøg. Dette vil give patienterne mulighed for blive tilset af en læge uden for rammerne af de faste lægedage. Videokonsultationer vurderes at kunne benyttes ved f.eks. løbende opfølgende kontroller for kronisk syge. Regionen har via puljeansøgning til Sundheds- og Ældreministeriet fået tildelt midler til at etablere digitale lægetilbud på Tunø og Endelave, således at der kan oprettes telemedicinske løsninger. Videokonsultationer forventes derfor at kunne udvide og forbedre lægetilbuddene på øerne i de kommende år.

Arbejdsgruppens løsningsforslag

En ensartet løsningsmodel for lægeløsningen på øerne vil bestå af flere elementer. Det centrale er, at leverandøren kan tilbyde det foreslåede antal dage med lægebesøg på øen hvor der er mulighed for konsultationer og sygebesøg, samtidig med at leverandøren kan fungere som lægelig bagvagt for ø-sygeplejersken i dagtid. Derudover er der et ønske i arbejdsgrupperne om at en leverandøren også kan tilbyde telefon og e-mail konsultationer, og på sigt videokonsultationer, og dermed give bedre adgang til lægen og en øget sammenhæng i behandlingen af patienterne fra øerne. Slutteligt er der et ønske fra arbejdsgruppen om at bevare sommerlægeordningen, men også en accept fra gruppen af at ordningen justeres for at kunne tilpasses den økonomiske ramme.

Arbejdsgruppen foreslår følgende lægeløsning:

- Lægebesøg 2 dage om ugen på Endelave
- Lægebesøg 1 dag om ugen på Tunø
- Mulighed for telefon/e-mail konsultation med samme læge/praksis på begge øer alle hverdage
- Mulighed for sygebesøg på lægedage
- Videokonsultationer søges udnyttet til at udvide lægetilbuddet
- Ø-sygeplejerske kan kontaktes i dagtid såfremt der ikke er læge på øen
- Som minimum 4 ugers sommerlæge (juli måned) på begge øer
- Lægeløsningen er gældende i minimum 3 år med mulighed for forlængelse

Lægeløsningen på øerne skal levere ydelser jævnfør overenskomst om almen praksis, og følge de standarder og retningslinjer som er fastlagt heri. Opgaven skal derfor løses af en speciallæge i almen medicin, og der skal være en kontinuitet i lægetilbuddet.

Ovenstående løsningsforslag kan således løses af enten en selvstændig praktiserende læge, som byder ind på opgaven, eller en lægepraksis som i forvejen fungerer efter overenskomst om almen praksis. Ligeledes kan opgaven udbydes til private virksomheder på markedet i et offentligt udbud. Således vil processen følge den normale strategi for lægedækning i almen praksis.

Lægetilbuddene på Tunø og Endelave kan enten dækkes af 2 forskellige leverandører, eller af én leverandør som leverer ydelser til begge øer samlet. Når der skal indgås en aftale med leverandøren, kan det blive nødvendigt at enkelte af de årlige lægedage flyttes eller aflyses, af hensyn til at få det bedste samlede lægetilbud på øerne.

Udgangspunktet er, at Region Midtjylland ligesom hidtil, stiller de nuværende kliniklokaler og faciliteter til rådighed for leverandøren. Der laves derudover aftale med leverandøren om hvordan udgifter til udstyr, inventar og forbrug i klinikken fordeles.

Det forventes at leverandøren af opgaven skal findes ved enten et offentligt udbud, eller ved at indgå en lokalaftale med PLO-læger, da nogle af opgaverne ligger ud over overenskomstens almindelige rammer. Der er derfor en vis usikkerhed om hvilken pris som kan opnås. Såfremt der ikke kan findes en leverandør til en acceptabel pris, vurderer administrationen hvorvidt der skal ansøges om tilladelse til at udvide budgetrammen, eller om der skal søges en alternativ løsning som kan holdes indenfor rammen.

Der laves ikke væsentlige ændringer i tilbuddet uden en forudgående dialog med ø-boerne, kommunerne og fagpersonalet på øerne.